



Karlstads universitetsbibliotek

Instruktioner enligt Oxford för fotnoter och källförteckningar – för juridiska skriftliga arbeten



Innehållsförteckning

1 Instruktioner för fotnoter och källförteckningar	1
1.1 Inledning.....	1
1.2 Om att hänvisa till lag eller fördrag i text.....	1
1.3 Kort om begynnelsebokstav	1
2 Om fotnoter.....	2
2.1 Var sätts fotnoterna?	2
2.2 Vad ska en fotnot innehålla?.....	2
2.2.1 Mindre information i fotnot än i källförteckning	2
2.2.2 Hur du hänvisar till litteratur och artiklar i en fotnot.....	2
2.2.3 Hur du hänvisar till praxis i en fotnot	3
2.2.4 Hur du hänvisar till offentligt tryck i en fotnot.....	3
2.2.5 Hur du hänvisar till förordning och direktiv i en fotnot	3
2.2.6 Hur du hänvisar till internetkällor i en fotnot	4
2.3 Flera källor i samma not	4
3 Källförteckning.....	5
3.1 Vad ska en källförteckning innehålla?	5
3.2 Kategorier och ordning.....	5
3.2.1 Hur du anger offentligt tryck i källförteckningen	5
3.2.2 Hur du anger praxis i källförteckningen	5
3.2.3 Hur du anger myndighetspraxis i källförteckningen	7
3.2.3 Hur du anger litteratur i källförteckningen	8
3.2.4. Hur du anger Internetkällor i källförteckningen.....	9
3.2.4 Mer om källförteckningar och EU-rätt	9
4 Litteraturtips avseende skrivregler	10



1 Instruktioner för fotnoter och källförteckningar

1.1 Inledning

Nedan följer instruktioner för fotnoter och källförteckning som ska tillämpas när ni författar PM-uppgifter. **Notera att kompletterande anvisning från respektive kursansvarig kan förekomma.** Sådana anvisningar lämnas i samband med kursintroduktionen (eller seminarieintroduktionen) på respektive kurs.

Nedanstående information är endast en grundläggande ”bas”, ni kommer också behöva använda er av litteratur som *Juridisk skrivguide* av Wahlgren, Warnling-Nerep och Wrangle. Där hittar ni fler exempel på hur man refererar till olika sorters material.

Notera att texten i en PM **ALLTID** ska vara marginaljusterad.

1.2 Om att hänvisa till lag eller fördrag i text

Hänvisning till författning eller fördrag görs normalt i löpande text och inte i fotnoter. När du skriver hänvisning till lagar, lagrum, stycken och punkter är det viktigt att tänka på att det ska vara enkelt för läsaren att förstå vad du menar, samt att du är **konsekvent** i hur du hänvisar.

Första gången en författning omnämns bör hela beteckningen och det ursprungliga SFS-numret anges.

- Förslaget grundades på den s.k. sundhetsregeln i 6 kap. 4 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse...
- Enligt 1 kap. 1 § lagen (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelse av offentlig plats m.m...
- Av 2 kap. 1 § regeringsformen (1974:152) framgår att...

Vid första omnämmandet av EU-fördrag skrivs fördragets hela titlar ut. Vid omnämnande därefter skrivs endast förkortningen ut, t.ex. FEU.

- ...vad gäller fördraget om Europeiska unionen (FEU).

1.3 Kort om begynnelsebokstav

Namn på lagar och andra författningar skrivs med liten begynnelsebokstav: *lagen om anställningskydd, rättegångsbalken*. Även namn eller beteckningar på EU:s grundfördrag, förordningar, direktiv, beslut inleds med liten bokstav: *fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, barnkonventionen*. Däremot, om titeln inleds med ett egennamn får den stor begynnelsebokstav: *Lissabonfördraget, Luganokonventionen*.



2 Om fotnoter

2.1 Var sätts fotnoterna?

När du avser att ange en källa för ett helt stycke sätter du fotnoten direkt efter det stycket:

För att talan om återgång ska bifallas måste flera förutsättningar vara uppfyllda. Gåvomottagarenska ha insett eller bort inse både att gåvan föranlett väsentlig minskning av boet och att vederlag för gåvan inte skulle kunna utgå ur boet.¹

När du avser att ange källa för en mening sätts fotnoten omedelbart efter meningen, utan mellanslag mellan punkt och not:

I analogi med detta förbud får ställföreträdaren inte för huvudmannens räkning avstå från belopp som utfaller på grund av ett förmånstagarförordnande i försäkring.² Inte heller får ställföreträdaren för sin huvudmans räkning godkänna ett testamente.³

Syftar fotnoten på ett enskilt ord, t.ex. ett begrepp, sätts noten direkt efter ordet:

... medan det i tvistemål brukar betecknas som styrkt⁴⁰ eller visat⁴¹ vilket ...

2.2 Vad ska en fotnot innehålla?

2.2.1 Mindre information i fotnot än i källförteckning

Om vi studerar olika rättsvetenskapliga böcker och artiklar kommer vi att se att det knappast finns ett allmänt vedertaget system att referera. Undantaget kortare artiklar har man dock alltid en källförteckning i slutet på verket. Man brukar därför inte skriva ut hela referenserna i fotnoterna. Avsluta alltid referensen i fotnoten med punkt.

2.2.2 Hur du hänvisar till litteratur och artiklar i en fotnot

För att undvika sammanblandningar anser vi att man bör hänvisa till böcker genom att ange *författarens efternamn, författarens förnamns initial, titel och sida*:

³⁷Olsson, S., Punktskatter, s. 83.

När det gäller artiklar bör man istället använda *författarens efternamn, författarens förnamns initial, artikelns titel, förkortning av tidskrift, årtal och sida*:

⁴¹ Prochazka, A., Köperbudande – något som förbjuder frånpriser?, JT 2012/13, s. 163.

¹ NJA II 1928 s. 306 f.

² NJA 1999 s. 159.

³ RH 2005:41.



2.2.3 Hur du hänvisar till praxis i en fotnot

¹¹NJA 1994 s. 256.

¹²Kammarrätten i Jönköping, dom 2012-12-16, mål 2911-10.

¹³Stockholms tingsrätt, dom 2009-08-31, mål B 3870-09.

När du vill hänvisa till en *specifik sida* i ett rättsfall, skriv då i fotnoten t.ex.:

¹⁴NJA 1994 s. 256, på s. 257.

¹⁵RÅ 1994 ref 2, på s. 43.

2.2.4 Hur du hänvisar till offentligt tryck i en fotnot

Gällande t.ex. proposition, utskottsbetänkanden och SOU hänvisas till *förkortning, ordningsnummer och sida*:⁴

⁵²Prop. 2006/07:13 s. 103.

³³KU 1975/76:5 s. 21.

³⁴SOU 1984:61 s. 97.

2.2.5 Hur du hänvisar till förordning och direktiv i en fotnot

Gällande förordning eller direktiv kan dessa ha två former: fullständig eller förkortad. I texten skriver du den förkortade formen av akten, följt av en fotnot där den fullständiga titeln skrivs, om det rör sig om en första hänvisning.

Förkortad titel

I den förkortade titeln ingår namnet på utfärdande institution eller organ (vid den första hänvisningen), typen av akt (förordning, direktiv osv.), aktens nummer (ordningsnummer, årtal och förkortning [”EU”, ”Euratom”, ”EU, Euratom”, ”Gusp”]).

- kommissionens förordning (EU) nr 50/2010
- Europaparlamentets och rådets beslut nr 284/2010/EU

Fullständig titel

- Kommissionens förordning (EU) nr 50/2010 av den 20 januari 2010 om fastställande av schablonvärden vid import för bestämning av ingångspriset för vissa frukter och grönsaker
- Europaparlamentets och rådets beslut nr 284/2010/EU av den 25 mars 2010 om ändring av beslut nr 1672/2006/EG om inrättande av ett gemenskapsprogram för sysselsättning och social solidaritet

⁴ Det är vedertaget att man inte behöver ha något kommatecken efter propositionens nummer.



2.2.6 Hur du hänvisar till internetkällor i en fotnot

Obs, använd internetkällor med försiktighet, var mycket källkritisk eftersom internetkällor inte alltid är en vedertagen rättskälla. Om du vill hänvisa till en källa som finns fritt tillgänglig på nätet så skriver du i fotnoten enligt följande: *Författarens/organisationens/myndighetens namn, dokumentets/sidans titel, det fullständiga verkets titel samt år eller datum.*

³⁵ Europeiska kommissionen, En valuta för ett Europa: vägen fram till euron. 2007.

³⁵ Estrada & Tham, Kriminalpolitiska utspel saknar stöd i forskningen, DN Debatt, 2015-08-30.

Vill du hänvisa i en fotnot till en lagkommentar i Karnov eller Zeteo så skriver du t.ex:

³⁶ Nerep & Samuelsson, Aktiebolagslagen (2005:551) kommentaren till 1 kap. 13 §, Karnov.

²⁷ Walin & Vängby, Föräldrabalken (1949:381) kommentaren till 7 kap. 1 §, Zeteo.

2.3 Flera källor i samma not

Om du i samma fotnot vill hänvisa till flera olika källor kan du skriva på detta sätt:

Hanseus, K., Livförsäkringsrätt, s. 16; prop. 1997/98:106 s. 11; prop. 2003/04:150 s. 251.



3 Källförteckning

3.1 Vad ska en källförteckning innehålla?

I källförteckningen anger du fullständiga referenser till dina källor. Det är givetvis viktigt att du har med samtliga källor i förteckningen. Du skall däremot inte ha med källor som du *inte* har använt i uppsatsen, bara för att visa att du har läst dem.

3.2 Kategorier och ordning

Lämpligt är att presentera materialet i källförteckningen i följande ordning: offentligt tryck, rättsfall, litteratur och övrigt material.

3.2.1 Hur du anger offentligt tryck i källförteckningen

Här listar du propositioner, utskottsbetänkanden och SOU. Källorna anges i kronologisk ordning inom respektive kategori. Vanligen återger man både beteckning och namn:

Prop. 1975/76:209 om ändring i regeringsformen

SOU 1984:61 Istället för kärnkraft: Betänkande av 1981 års energikommitté

Ds Ju 1979:6 Översyn av spionbrottet

Mot. 2004/05:T485, Anita Johansson (s) m.fl., Godkännande av färöiskt körkort

Observera att du inte skall ha med lagtext som källor.

Om du har använt annat myndighetsmaterial, t.ex. departementsstenciler eller allmänna råd, skall detta vara med i källförteckningen.

3.2.2 Hur du anger praxis i källförteckningen

Rättsfallsregister

Här listar du de rättsfall du har hänvisat till i uppsatsen. Om du har många rättsfall bör du ha underrubriker för olika domstolar.

Avgöranden från Högsta domstolen

NJA 2008 s.470

HD:s beslut 2011-12-20, mål Ö 318-11 (på detta sätt skriver du om domen ej är publicerad i NJA)

HD:s dom 2011-12-06, mål B 2521-11 (på detta sätt skriver du om domen ej är publicerad i NJA)



Avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen/Regeringsrätten

RÅ 1997 ref. 6

RÅ 1997 not. 5

HFD 2014 ref. 4

HFD 2014 not. 10

Hovrättsavgöranden

RH 2015:5

Svea hovrätt beslut, 2016-04-05, mål ÖH 6216-15

Kammarrättsavgöranden

Kammarrätten i Göteborg, dom 2012-01-02, mål 6501-1

Kammarrätten i Jönköping, dom 2009-01-09, mål 2009-01-09

Kammarrätten i Stockholm, dom 2012-01-02, mål 2428-11

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2012-01-11, mål 2012-01-11

Tingsrättsavgöranden

Huddinge tingsrätt, dom 2000-04-1, mål B 4073-99

Stockholms tingsrätt, dom 2013-07-23, mål B 4952-13

Förvaltningsrättsavgöranden

Förvaltningsrätten i Karlstad, dom 2016-02-05, mål 4335-4336-15

Marknadsdomstolens avgöranden

MD 2014:18



Marknadsdomstolen publicerade tidigare domar och beslut på sin webbplats. Från och med den 1 september 2016 har Marknadsdomstolen upphört. Immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsföringsrättsliga mål och ärenden handläggs nu av patent- och marknadsdomstolar.

Patent- och marknadsdomstol (Stockholms tingsrätt)

Patent- och marknadsöverdomstolen (Svea hovrätt)

PMT 3491-16

Avgöranden från EU-domstolen (Hänvisning till den tryckta rättsfallssamlingen)

Mål C-189/95 Brottmålet mot Harry Franzén, REG 1997 I-5909

Mål T-14/98 Heidi Hautala mot Europeiska unionens råd, REG 1999 II-2489

Mål C-120/09 Europeiska kommissionen mot Konungariket Belgien, REU 2009 I-0223

EU-domstolens rättsfall publiceras numera enbart elektroniskt och därför har man börjat hänvisa till dem på ett nytt sätt med ECLI-nummer, parallellt med målnumret. Läs mer på Curia: [Ny metod för hänvisning till rättspraxis från Europeiska unionens domstol som bygger på ECLI](#)

3.2.3 Hur du anger myndighetspraxis i källförteckningen

Justitiekanslerns beslut och yttranden

Åren 1981 – 1997 gavs JK-beslut ut i bokform. Skriv beslut från den tidsperioden så här:

JK 1982 s. 81

Om du vill hänvisa till beslut efter 1997, skriv så här:

JK-beslut 2011-05-11, dnr. 2984-11-31

Justitieombudsmannens beslut

Följande exempel ur JO:s ämbetsberättelser:

JO-beslut 2013/14 s. 39

Exempel på beslut som hämtats vis JO:s hemsida:

JO-beslut 6755-2012 (2013-12-18)



3.2.3 Hur du anger litteratur i källförteckningen

Här listar du böcker och artiklar som du har hänvisat till. Både böcker och artiklar skall vara med i samma lista.

När det gäller **litteratur** skriver du ut *författarens efternamn, förnamn, titel, eventuell upplaga, förlag, förlagsort och tryckår*. Återge dessa uppgifter i nämnda ordning. Litteraturen sorteras i alfabetisk ordning. Vid flera verk av samma författare kan man sortera efter titeln på verket.

Agell, Anders & Brattström, Margareta, Äktenskap Samboende Partnerskap, 5:e uppl., Iustus Förlag, Uppsala, 2011.

Olsson, Stefan, Punktskatter – rättslig reglering i svenskt och europeiskt perspektiv, Iustus Förlag, Uppsala, 2001.

Uggla, Carl-Magnus & Carneborn, Christian, Tolkning och tillämpning av skatteflyktslagen, Wolters Kluwer, Stockholm, 2015.

En **artikel** hänvisas med *författarens efternamn, förnamn, titel, förkortning av tidskrift, årtal och sidor*:

Cameron, Ian, Skadestånd och Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna, SvJT 2006, s. 553-588.

Olsson, Stefan, Förslaget om trängselskatt, SvSkT 2004, s. 207 – 216.

Du bör inte använda andra studentuppsatser som källor, annat än om de har publicerats i en rättsvetenskaplig tidskrift. Däremot kan du hänvisa till **avhandlingar** och **festskrifter**.

Avhandling

Östberg, Jessica, Styrelseledamöters lojalitetsplikt: särskilt om förbudet att utnyttja affärsmöjligheter, Jure, Diss. Stockholms universitet 2016.

Festskrift

I samlingsverk (t.ex. festskrifter) som har redaktörer skriver du enligt följande:

Agell, Anders, Rättsdogmatik eller konstruktiv rättsvetenskap, i Frändberg, Åke, Göransson, Ulf & Håstad, Torgny (red.), Festskrift till Stig Strömholm, Iustus, Uppsala 1997.

Detta ska förstås som att Anders Agell har skrivit artikeln, vilket följs av artikelns titel. Frändberg, Göransson och Håstad är således redaktörer för samlingsverket. Samlingsverkets titel är Festskrift till Stig Strömholm, som är utgivet i Uppsala 1997.



3.2.4. Hur du anger Internetkällor i källförteckningen

Exempel på hur du refererar till *rapport och artikel publicerad på internet*:

Europeiska kommissionen, En valuta för ett Europa: vägen fram till euron, 2007, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication6730_sv.pdf (hämtad 2016-08-31).

Estrada & Tham, Kriminalpolitiska utspel saknar stöd i forskningen, DN Debatt, 2015-08-30, www.dn.se/debatt/kriminalpolitiska-utspe-1-saknar-stod-i-forskningen, (hämtad 2015-09-17).

Du skall alltid hänvisa till den tryckta källan när det gäller rättsfall, förarbeten eller lagkommentarer, även om du har hittat materialet på nätet eller i någon av de databaser som finns i biblioteket. Som exempel behöver du inte ange Rättsbanken, Karnov eller Zeteo som källa, om du har hittat rättsfall eller förarbeten där. Endast när det inte finns någon tryckt källa kan du ange den aktuella webbadressen som källa. Du bör också ange när du har läst av webbsidan.

Lagkommentarer i Karnov och Zeteo (elektroniska):

I källförteckningen skriver du ut den fullständiga referensen till lagkommentaren och anger också om det är från Karnov eller Zeteo.

Nerep, Erik & Samuelsson, Per, Aktiebolagslagen (2005:551) lagkommentar, Karnov Internet.

Hänvisningar till Zeteo-lagkommentarerna kan lämpligen göras på följande vis:

Andersson, Mari, Saldén-Enérus, Anita & Tivéus, Ulf, Inkomstskattelagen [Elektronisk resurs] : en kommentar, 15. uppl., Norstedts Juridik, Stockholm, 2015, Zeteo.

3.2.4 Mer om källförteckningar och EU-rätt

Läs mer om hur du hänvisar till olika typer av EU-dokument i [Publikationshandboken](#). Bra tips om hänvisningar till EU-dokument finns även här: [Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet](#)



4 Litteraturtips avseende skrivregler

Kom ihåg att ovanstående information ej är uttömmande, du kommer att behöva konsultera annan litteratur gällande skrivregler (för rättsvetare) under dina studier, därför presenterar vi här några lämpliga böcker på området:

- Wahlgren, Peter, Warnling-Nerep, Wiweka & Wrangle, Pål, Juridisk skrivguide, 4:e uppl., Norstedts Juridik, Stockholm, 2014.
- Jensen, Ulf, Rylander, Staffan & Lindholm, Per Henrik, 5:e uppl., Att skriva juridik: regler och råd, Iustus Förlag, Uppsala, 2012.
- Trolle Önnerfors, Elsa & Wenander, Henrik, Att skriva rätt, Wolters Kluver, Stockholm, 2016.
- Svenska skrivregler. Finns att hämta digitalt via: <http://www.kau.se/sv/bibliotek/soka-information/informationsresurser/norstedts-ordbocker-via-wordfinder>
- Myndigheternas skrivregler. Finns att hämta digitalt via: <http://www.regeringen.se/contentassets/cf18bfb62e0c4282ab3e8632080c2fb4/myndigheternas-skrivregler-ds-200938>

